

2022-11-11

Fågelinventering Tavvavuoma, Torne Lappmark, juni 2022

Uppföljning av fågelinventering på palsmyrar från 2021

**: EKOLOGI
GRUPPEN**

: EKOLOGI GRUPPEN

Beställning: WWF Sverige och BirdLife Sverige

Framställt av: Ekologigruppen AB

www.ekologigruppen.se

Telefon: 08-525 201 00

Slutversion: 2022-11-11

Uppdragsansvarig: Malin Löfgren

Medverkande: Malin Löfgren, Johan Frössling, Dan Jansson

Foton: Om inget annat anges: Malin Löfgren

Illustrationer och kartor: Ekologigruppen AB

Internt projektnummer: 9752

Innehåll

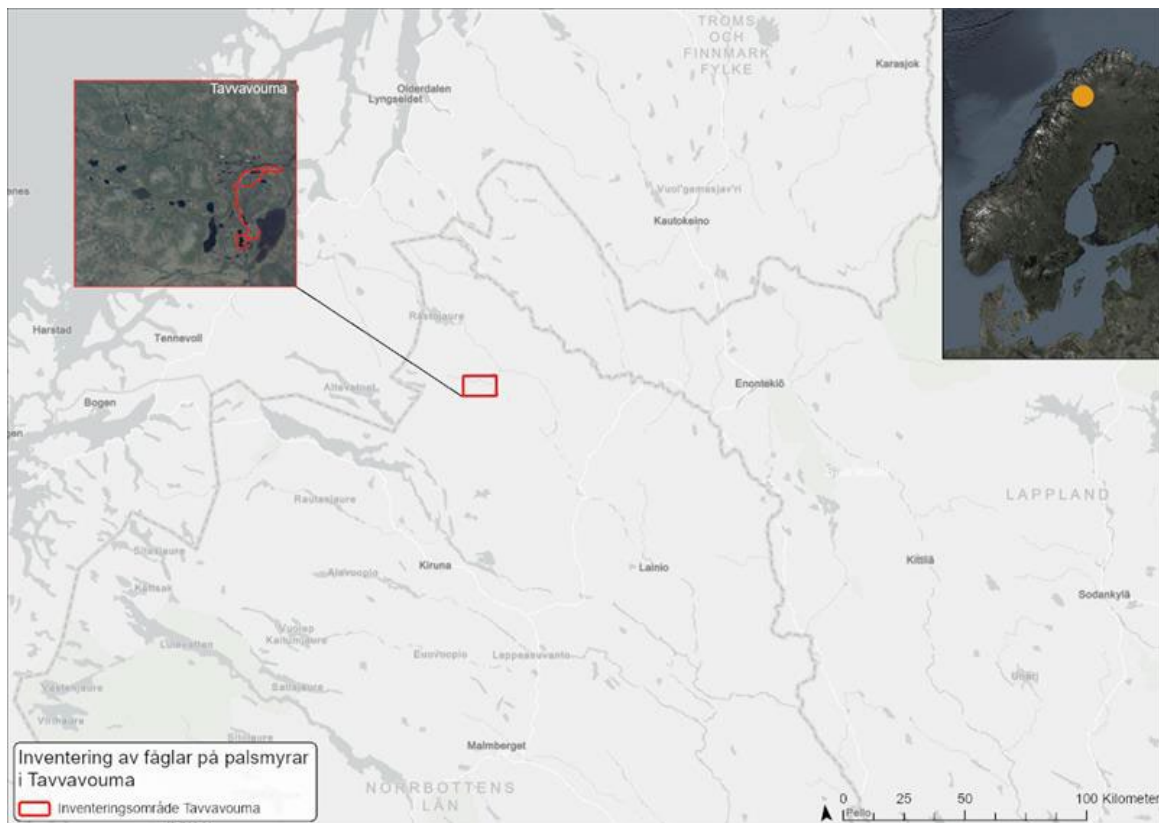
Bakgrund och syfte	4
Beskrivning av området	4
Osäkerhet i bedömningen	5
Metod	5
Resultat	7
Sammanfattning och diskussion	9
Detaljerade inventeringsresultat	10

Bakgrund och syfte

Ekologigruppen har på uppdrag av WWF Sverige och BirdLife Sverige genomfört en inventering av fåglar i Tavvavuoma, 75 kilometer norr om Kiruna i Torne Lappmark.

Uppdraget har genomförts inom projektet Arctic Flyways, som är ett samarbete mellan WWF och BirdLife Sverige. CAnMove – Centrum för forskning om djurs spridning och flyttning på Lunds universitet är partner i projektet. Målet med arbetet har varit att kartera och studera fågelfaunan i Norrbottens unika torvmarker med permafrost, palsar och palsplatåer. Det utförs ytterligare forskningsprojekt i Tavvavuoma vid Stockholms universitet där institutionen för naturgeografi studerar klimatförändringarnas påverkan på permafrosten i området.

Inventeringen är en uppföljning av den fågelinventering som Ekologigruppen genomförde i samma område i början av juni 2021 (Ekologigruppen 2021). Den inventeringen utfördes utefter nio förutbestämda inventeringsrutter som slingrade sig mellan palsar, palsplatåer och mindre sjöar. Detta uppdrag omfattar återinventering av två av de nio inventeringsrutter som inventerades 2021 (Ekologigruppen 2021).

Figur 1. Kartan visar inventeringsområdet i Tavvavuoma och dess placering i Sverige.

Fälтарbetet har genomförts under perioden 11-13 juni av Malin Löfgren och Johan Frössling. Ansvariga för rapporten har varit Malin Löfgren och Johan Frössling. Kartorna har utformats av Dan Jansson.

Beskrivning av området

Tavvavuoma är ett vidsträckt våtmarkskomplex i norra Lappland med utbredd förekomst av palsar och palsplatåer. Området ligger i en bred dalgång utmed vattendraget Tavvaätno på cirka 550 meter höjd över havet, och är omgivet av låga fjäll. Låglandet består av en mosaik av olika landskapselement, palsar och palsplatåer med permafrost, termokarstsjöar med underliggande

permafrost, men även sjöar, myrar och vattendrag som saknar underliggande permafrost. Förekomsten av många småbiotoper som sjöar, vattensamlingar och myrar med inslag av torrare palsar, som kan vara 6–7 meter höga, skapar goda förutsättningar för ett rikt och varierat växt- och djurliv. Denna variation medför rik tillgång på föda i form av insekter vilket har medfört att Tavvavuoma är en viktig fågelbiotop. Ett flertal arter häckar inom området och fågeltätheten är stor. På grund av de mycket höga naturvärdena är Tavvavuoma både ett Ramsar-område och ett Natura 2000-område.

Osäkerhet i bedömningen

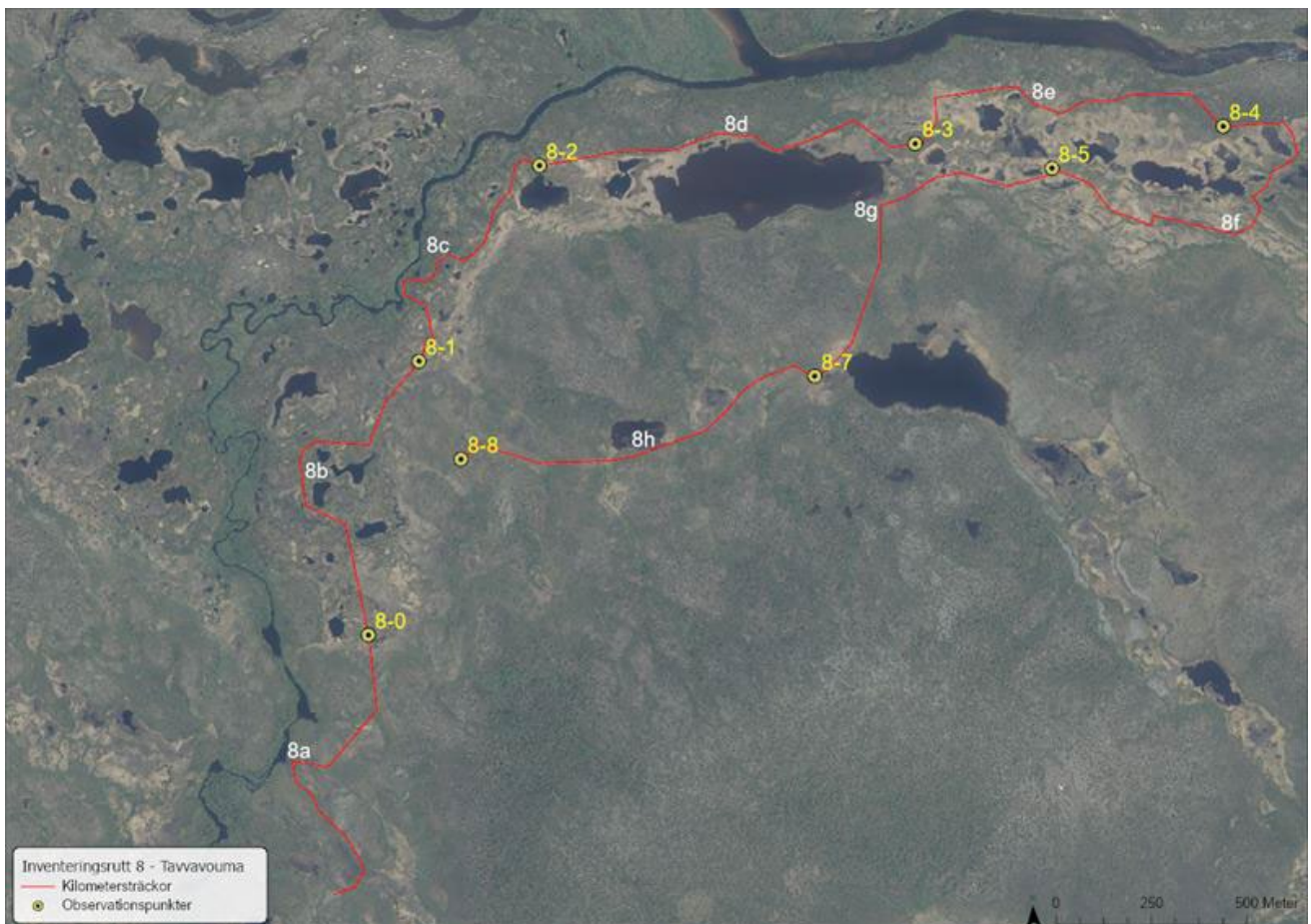
De inventerade linjerna besöktes endast vid ett tillfälle och är en ögonblicksbild av det aktuella fågellivet. Till exempel kan en art ha missats vid inventeringstillfället trots att den förekommer som häckfågel.

Ett oförutsett regnväder med tilltagande vindar drog in under de sista kilometersträckorna på linje 8 vilket sannolikt bidrog till en lägre fågeltäthet på dessa sträckor och punkter. Bedömningen är ändå att inventeringen generellt sett ger en rättvis bild av fågellivet.

Metod

Geografisk omfattning

De två inventeringsrutterna 8 och 9 från inventeringen 2021 ingick i uppdraget. Ungefärlig geografisk avgränsning framgår av figur 2 och 3.

Figur 2. Kartan visar kilometersträckor och punkter på inventeringsrutt 8.

Figur 3. Kartan visar kilometersträckor och punkter inventeringsrutt 9.

Fältarbete fågelinventering

Inventering av fåglar genomfördes med undersökningstyp linje- och punkttaxeringsmetod (Naturvårdsverket 2010), vilket innebär att inventeraren går utefter linjer uppdelade på förutbestämda kilometersträckor. Varje kilometersträcka avslutades med inventering i en punkt. Alla fågelarter, såväl sedda som hörda, noterades medan inventeraren gick långsamt utefter linjen, samt vid behov stannade, lyssnade och spanade. På varje punkt stannade inventeraren och under fem minuter och räknade alla hörda och sedda fåglar.

Linjerna från 2021 gick i de flesta fall bra att följa förutom i några fall där mindre omvägar fick tas på grund av att vikande permafrost gjorde marken instabil. Inventeringen på linje 9 fick dock avbrytas den första inventeringsdagen då vattenståndet, tillsammans med tinad permafrost, gjorde passage omöjlig. Inventeringen kunde dock fullföljas nästa dag genom att nå området från andra hållet och alla sträckor och punkter kunde därmed besökas.

Inventeringen genomfördes av Malin Löfgren och Johan Frössling den 11-13/6. Inventeringarna startade runt klockan 02:30 på morgonen och genomfördes under dagar med i huvudsak växlande molnighet, svaga vindar, uppehållsväder och en temperatur på cirka 7-10 grader. Ett oförutsett lågtryck med tilltagande vindar och regn drog dock in under de sista delsträckorna på linje 8 (från punkt 8-4 och sträcka 8f) den 11/6 vilket sannolikt bidrog till den lägre fågeltätheten på dessa sträckor och punkter.

Resultat

Linjetaxering

Två linjer om totalt 14 kilometersträckor inventerades (figur 2-3). Sammanlagt noterades 734 individer fördelade på 44 arter vid inventeringen. Ytterligare fyra arter observerades i området men utanför själva inventeringsuppdraget. Sammanlagt observerades således 48 arter under inventeringsdagarna. Utöver två av kilometersträckorna (9e+9f) inventerades inventeringsrutt 8 och 9 även 2021 (Ekologigruppen 2021). Liksom vid inventeringen 2021 var ängsbiplärka även 2022 den art som noterades med flest individer 104 stycken. Ängsbiplärka observerades på samtliga kilometersträckor (14 stycken). Därefter följde fjällabb med 63 observerade individer, dock endast fördelade på fem kilometersträckor. Brushane noterades med 55 individer fördelade på nio kilometersträckor. Grönbenas observerades på alla kilometersträckor utom två, sammanlagt noterades 48 ex.

I tabellen nedan redovisas en artlista med antal noterade individer utefter de inventerade linjesträckningarna.

Tabell 1. Antal noterade individer av olika arter utefter linjesträckningarna 8 och 9.

Art	Antal observerade individer utefter linje 8 och 9	Art	Antal observerade individer utefter linje 8 och 9
Alfågel	3	Ljungpipare	14
Backsvala	1	Lövsångare	24
Bergfink	6	Mosnäppa	12
Blåhake	14	Myrsnäppa	5
Bläsand	17	Myrspov	3
Brushane	55	Rödbena	1
Dalripa	10	Rödvingetrast	3
Dvärgbeckasin	8	Silvertärna	8
Enkelbeckasin	16	Sjörre	10
Fiskmå	1	Smalnäbbad simsnäppa	30
Fjällabb	63	Småskrake	1
Fjällvråk	1	Småspov	6
Gråsiska	36	Stjärtand	12
Gräsand	1	Storskrake	5
Grönbenas	48	Större strandpipare	5
Gulärta	47	Svartsnäppa	1
Gök	2	Sångsvan	5
Havsörn	1	Sävsparv	10
Knipa	6	Tundrasädgås	4
Kricka	16	Vigg	45
Kråka	3	Ängsbiplärka	104
Kärrensäppa	16	Antal observerade arter	44
Lappsparv	54	Antal observerade individer	734

Tabell 2. Arter som observerades utanför ordinarie inventering.

Art	Kommentar
Blå kärrhök	Sågs från baslägret samt nordväst om den 11/6
Ladusvala	En individ noterades centralt i området, väster om "Fågelsjön" 14/6. Arten har inte tidigare noterats från Tavvavuoma
Myrspov	Ytterligare ett par sågs söder om inventeringsområdet 16/6
Stenfalk	Sågs från baslägret 13/6
Dubbelbeckasin	1 ex stöttes sydväst om inventeringsområdet 16/6

Punkttaxering

Totalt 14 punkter inventerades (figur 2–3). På punkterna observerades sammanlagt 259 individer fördelat på 36 arter. Talrikaste arten var ängsfiolärka som observerades på alla 14 punkterna med sammanlagt 48 individer. Därefter kom lappspurv som noterades på åtta punkter med sammanlagt 24 individer. I tabellen nedan redovisas en artlista med antal noterade individer vid varje punkt.

Tabell 3. Noterade arter samt antal vid respektive punkt.

Art	Antal noterade individer på punkter utefter linje 8 och 9
Backsvala	1
Bergfink	3
Blåhake	9
Bläsand	9
Brushane	7
Dalripa	1
Dvärgbeckasin	4
Enkelbeckasin	9
Fiskmå	1
Fjällabb	9
Fjällvråk	1
Gråsiska	14
Gräsand	1
Grönben	12
Gulär	15
Gök	2
Kricka	5
Kärrsnäppa	5
Lappspurv	24

Art	Antal noterade på punkter utefter linje 8 och 9
Ljungpipare	8
Lövsångare	7
Mosnäppa	2
Rödvingetrast	3
Silvertärna	1
Sjörre	8
Smalnäbbad simsnäppa	5
Småspov	3
Stjärtand	3
Storskrake	5
Större strandpipare	1
Svartsnäppa	1
Sångsvan	4
Sävsparv	4
Tundrasädgås	4
Vigg	20
Ängsfiolärka	48
Antal observerade arter	36
Antal observerade individer	259

Sammanfattning och diskussion

Efter årets inventering kan vi konstatera att fågeltätheten från förra årets inventering inte var någon tillfällighet. Området var även detta år mycket fågelrikt. Vid årets inventering noterades dock märkbart färre arter, speciellt av tättingar, samt i lägre antal på några av sträckorna och punkterna på linje 8. Detta förklaras sannolikt med en plötslig väderförsämring, med hårda vindar och så småningom regn, vilket minskade sångintensiteten hos fåglarna överlag. Detta gäller exempelvis lövsångare som endast noterades med 13 ex på linje 8 vid årets inventering medan man förra året noterade 33 ex på samma linje.

Vissa skillnader kan dock konstateras mellan åren som inte kan förklaras med väderförhållanden. Vid en jämförelse mellan de kilometersträckor som inventerades båda åren förekom till exempel bergfink med betydligt färre individer 2022 (6 ex) jämfört med 2021 (34 ex). Antalet grönbenor noterades också i högre antal vid 2021 års inventering 77 ex jämfört med 43 ex på samma kilometersträckor 2022.

Antalet noterade brushanar var däremot flera vid årets inventering 40 ex jämfört med 19 ex 2021. Totalt noterades 74 brushanar på de inventerade linjesträckningarna det vill säga om man även inkluderar de två kilometersträckorna 9e och 9f som inte inventerades 2021. Fjällabb hade sannolikt ett sämre år på häckplatserna under 2022. Stora flockar noterades vid årets inventering, sammanlagt 76 individer jämfört med endast 13 ex 2021. Dvärgbeckasin verkar ha en stabil population i området. Fem spelande dvärgbeckasiner hördes jämfört med sex spel på motsvarande sträckor 2021. En observation av dubbelbeckasin gjordes den 15/6 söder om inventeringslinjerna.

De exklusiva arterna myrspov och myrsnäppa noterades med tre respektive fem individer vid inventeringen. Ett spelande par myrspov sågs även den 16/6 söder om de aktuella inventeringslinjerna. Vid förra årets inventering noterades en myrspov och tre myrsnäppor på motsvarande sträckor.

Liksom föregående år observerades två par tundrasädgås under inventeringen. Det ena paret sågs födosöka på kilometersträcka 8e och det andra sågs förbiflygande dagen efter på kilometersträcka 9c. Det kan dock inte uteslutas att det rörde sig om samma individer. Att arten för andra året i rad noteras i området under häckningstid indikerar att en häckning i närområdet kan vara möjlig. Några sådana tecken kunde dock inte noteras vid inventeringen. Rödstrupig piplärka noterades 2021 men ingen observation gjordes 2022, varken under ordinarie inventering eller under hela vistelsen i området.

Ladusvala observerades vid 2022 års inventering med ett ex väster om "Fågelsjön" centralt i området den 14/6. Arten har inte tidigare noterats från Tavvavuoma.

I tabellen nedan redovisas unika arter för inventeringarna utefter motsvarande inventeringslinjer 2022 respektive 2021.

Storskrake och fiskmås noterades inte alls vid inventeringen 2021. Båda arterna finns dock noterade från Tavvavuoma vid tidigare inventeringar. Backsvala, fjällvråk, gräsand, havsörn och vigg noterades även 2021 fast utanför de aktuella linjerna.

Tabell 4. Unika arter 2022 respektive 2021 utefter de sträckor som inventerades båda åren.

Arter som noterades utefter linje 8 (a-h) + 9 (a-d) 2022 men inte på motsvarande linjer 2021	Arter som noterades utefter linje 8 (a-h) + 9 (a-d) 2021 men inte på motsvarande linjer 2022
Backsvala	Drillsnäppa
Fiskmås	Stenskvätta
Fjällvråk	Storlom
Gräsand	Sävsångare
Havsörn	Trana
Storskrake	
Vigg	

Detaljerade inventeringsresultat

Tabell 5. Antal noterade individer per kilometersträcka på linje 8, inventerade 2022-06-11.

Art	8a	8b	8c	8d	8e	8f	8g	8h
Bergfink		1	2					
Björktrast								
Blåhake	1	1	1	2		1		
Bläsand		2					4	
Brushane		3				3	6	
Dalripa	1			1				
Dvärgbeckasin	1	1						
Enkelbeckasin	2						1	
Fjällabb				1				
Gråsiska	7	4	1	5			3	1
Gräsand		1						
Grönbenä	5	7	4	2	2			1
Gulärta	3	11	1	2	3			1
Gök		1				1		
Kricka	3	3					1	
Kråka	1							
Lappsparv	5	1	1		3			1
Ljungpipare		1	2		1			
Lövsångare	5	2	2	1			2	1
Mosnäppa		1						
Rödvingetrast				1			1	
Silvertärna					2		1	
Sjöorre							5	2
Smalnäbbad simsnäppa		4			2			
Småskrake	1							
Småspov					3		1	
Stjärtand		6						
Storlom								
Svartsnäppa								1
Sångsvan			1					
Sävsparv	2	1						
Tundrasädgås					2			
Vigg				2				
Ängsfiolärka	6	8	2	7	2	3	3	4
Summa arter	14	19	10	10	9	4	11	8
Väder				Från linje 8d tilltog vinden och övergick i hård vilket sannolikt dämpade sångintensiteten samt kraftigt försämrade möjligheten att höra eventuellt sjungande eller lockande fåglar.				

Tabell 6. Antal noterade individer vid punktinventering på linje 8, 2022-06-11.

Art	8-0 punkt	8-1 punkt	8-2 punkt	8-3 punkt	8-4 punkt	8-5 punkt	8-6 punkt	8-7 punkt
Bergfink						1	1	
Blåhake	2			1			1	
Brushane						1		
Dalripa		1						
Enkelbeckasin	2						1	
Gråsiska	2	5					2	
Gräsand	1							
Grönbenä	1	4	2		1			
Gulärta	2	4	1	1			1	
Gök	1	1						
Kricka	1						1	
Lappsparv	2			1				
Ljungpipare			1		1			
Lövsångare	3		1		1			
Rödvingetrast	1	1					1	
Silvertärna							1	
Sjöörr							5	2
Smalnäbbad simsnäppa	2							
Småspov				3				
Svartsnäppa								1
Sävsparv	1							
Tundrasädgås				2				
Ängsöplärka	4	2	1	4	1	1	2	8
Summa arter	14	7	5	6	4	3	10	3
Väder				Från punkt 8_3 tilltog vinden och övergick i hård vilket sannolikt dämpade sångintensiteten samt kraftigt försämrade möjligheten att höra eventuellt sjungande eller lockande fåglar.				

Tabell 7 Antal noterade individer per kilometersträcka på linje 9, 2022-06-12 och 13.

Art	9a	9b	9c	9d	9e	9f
Alfågel	1			2		
Backsvala						1
Bergfink		2	1			
Blåhake	3	1	1	1		1
Bläsand			7	2		1
Brushane	2	1	19	1	10	10
Dalripa	3	2			1	2
Dvärgbeckasin	2		1		1	2
Enkelbeckasin	4	1	2	1	3	2
Fiskmås						1
Fjällabb		7		4	10	41
Fjällvråk			1			
Gråsiska	4	5	3		3	
Grönbena	7	6	5	1	4	4
Gulärta	7	5	3		7	4
Havsörn				1		
Knipa			5			1
Kricka	3	1	3	1	1	
Kråka		1				1
Kärnsnäppa		2		1	9	4
Lappspurv	8	2	12	7	1	13
Ljungpipare	1	1		1	3	4
Lövsångare	2	6		2	1	
Mosnäppa	5		1			2
Myrsnäppa			2	3		
Myrspov				3		
Rödbena				1		
Rödvingetrast	1					
Silvertärna					5	
Sjöorre	1		2			
Smalnäbbad simsnäppa	1		7		7	9
Småspov				2		
Stjärtand			5			1
Storskrake			5			
Större strandpipare	3	1		1		
Svartsnäppa	1					
Sångsvan	1		1			2
Sävsparv	3			2	2	
Tundrasädgås			2			
Vigg	1		40		2	
Ängsfiolärka	10	11	10	12	12	14
Summa arter	23	17	23	20	18	21
Inventeringsdatum	12-jun	12-jun	12-jun	12-jun	13-jun	13-jun

Tabell 8. Antal noterade individer vid punktinventering linje 9, 2022-06-12 och 13.

Art	9-0 punkt	9-1 punkt	9-2 punkt	9-3 punkt	4-4 punkt	9-5 punkt
Backsvala						1
Bergfink		1				
Blåhake	2	1			1	1
Bläsand			7	2		
Brushane				1	5	
Dvärgbeckasin	1	1		1	1	
Enkelbeckasin	1	2	1	1		1
Fiskmås						1
Fjällabb				4	5	
Fjällvråk		1				
Gråsiska		3			1	1
Grönbenä	1		2		1	
Gulärta		2	2			2
Kricka			3			
Kärrensäppa		2			1	2
Lappsparr	1	2	6	1	5	6
Ljungpipare	2		1		1	2
Lövsångare	1	1				
Mosnäppa			1		1	
Silvertärna						
Sjöorre	1					
Smalnäbbad simsnäppa	3					
Stjärtand			3			
Storskrake		5				
Större strandpipare		1				
Sångsval				2		2
Sävsparv	1		1			1
Tundrasädgås			2			
Vigg			20			
Ängspiplärka	2	5	2	7	4	5
Summa arter	11	13	13	8	11	12
Inventeringsdatum	12-jun	12-jun	12-jun	12-jun	13-jun	13-jun

Tabell 9. Antal noterade individer vid linjetaxering 2022 samt en jämförelse med inventeringsresultatet från 2021.

Art	Antal observerade individer utefter linje 8 och 9 2022	Antal observationer utefter linje 8a-8h + 9a-9d (12 delsträckor) 2022	Antal observationer utefter linje 8a-8h + 9a-9d (12 delsträckor) 2021
Alfågel	3	3	5
Backsvala	1	0	0
Bergfink	6	6	34
Blåhake	14	12	17
Bläsand	17	16	9
Brushane	55	40	19
Dalripa	10	8	14
Drillsnäppa	0	0	1
Dvärgbeckasin	8	5	6
Enkelbeckasin	16	14	34
Fiskmåås	1	0	0
Fjällabb	63	17	13
Fjällvråk	1	1	0
Gråsiska	36	35	29
Gräsand	1	1	0
Grönbena	48	43	77
Gulärta	47	43	54
Gök	2	2	3
Havsörn	1	1	0
Korp	0	0	4
Knipa	6	5	1
Kricka	16	16	11
Kråka	3	2	7
Kärrsnäppa	16	11	11
Lappspurv	54	36	54
Ljungpipare	14	9	17
Lövsångare	24	24	58
Mosnäppa	12	9	9
Myrsnäppa	5	5	2
Myrspov	3	3	1
Rödbena	2	1	1
Rödstrupig piplärka	0	0	1
Rödvingetrast	3	3	5
Silvertärna	8	8	1
Sjöörr	10	10	36
Smalnäbbad simsnäppa	30	21	25
Småskrake	1	1	1
Småspov	6	6	2
Stenskvätta	0	0	1
Stjärtand	12	11	0
Storlom	0	0	3

Storskrake	5	5	0
Större strandpipare	5	5	1
Svartsnäppa	1	1	4
Sångsvan	5	3	4
Sävsparv	10	10	21
Sävsångare	0	0	3
Trana	0	0	2
Tundrasädgås	4	4	4
Vigg	45	45	0
Ängspiplärka	104	86	111
Sammanlagt antal noterade arter	44	42	43
Antal individer	734	629	759